

Mestni muzej Morpurgo Mestni muzej narodne zgodovine

Civico Museo Morpurgo de Nilma
Civico Museo di Storia Patria

Via Imbriani, 5
34122 Trieste
Tel. +39 040 675 4068 | +39 040 636969

www.museomorpurgo.it
www.museostoriapatria.it

MESTNI MUZEJ NARODNE ZGODOVINE

V mestnem muzeju narodne zgodovine (Civico Museo di Storia Patria) so zbrani dokumenti, predmeti in umetniška dela, povezana s preteklostjo, zasebnim življenjem in običaji Trsta in Tržačanov skozi stoletja. Otvoritev muzeja je bila leta 1911 na drugem naslovu, od leta 1950 pa so njegove zbirke skoraj neprekinjeno razstavljene v prvem nadstropju palače Morpurgo v ulici Imbriani št. 5. Trenutna ureditev razstavnih prostorov, realizirana v letih 2007 in 2008, predvideva razčlenitev na tri oddelke, namenjene zgodovini Trsta, umetniškim zbirkam Stavropulosa in razstavi tekstilij (*Sala del tessuto*). Zgodovini mesta so posvečeni trije prostori, v katerih slike in predmeti pričarajo vzdušje tržaške preteklosti s poudarkom na arhitekturnem razvoju in na osebnostih, ki so zaznamovale to živahno trgovsko mesto. Začenši z avstrijsko cesarico Marijo Terezijo, ki je zaslužna za urbanistično širitev mesta, nam galerija portretov v tehniki olje na platno in miniatur, številne vedute mesta in bogata zbirka narodnih medalj predstavijo like, izdelke in arhitekturo novega mesta in njegovih novih meščanov. Dva dodatna razstavnata prostora sta posvečena stvaritvam in predmetom iz bogatega zasebnega arhiva tržaškega kiparja Uga Caràja (Milje, Trst, 1908 - Trst, 2004) in javni osebnosti Gianniju Bartoliju, (Rovinj, 1900 - Trst, 1973), županu mesta Trsta v letih med 1949 in 1957. Osrednji razstavni salon in dva sosednja razstavnata prostora so namenjeni zbirki umetniških del, ki jo je

muzeju daroval Socrate Stavropulos (Trst, 1882 - Zürich, 1960) leta 1952 in jo do svoje smrti večkrat dopolnil: gre za obsežno zasnovano zbirko, ki vključuje 150 slikarskih, kiparskih in grafičnih del različnih italijanskih in evropskih umetnikov, večinoma tržaškega in madžarskega porekla, iz obdobja od 16. do 20. stoletja. V dvorani tekstilij (*Sala del tessuto*) je razstavljen del bogate zbirke tkanin Mestnih muzejev zgodovine in umetnosti, s katero želimo predstaviti njihovo raznolikost: poleg fragmentov svile iz časa od 15. do 19. stoletja so tu še svečana oblačila, večerne obleke in etnografski eksponati ter liturgična oblačila iz obdobja med 18. in 20. stoletjem, poseben poudarek pa je na kreacijah Anite Pittoni (Trst 1901-1982), izjemne tržaške modne oblikovalke, aktivne v času med dvema vojnama.

comune di trieste

MESTNI MUZEJ MORPURGO MESTNI MUZEJ NARODNE ZGODOVINE TRST

MORPURGI

Potomci rodbine Marburgov, katere začetnik je domnevno Israel Isserlein, rojen v zadnjem desetletju 14. stoletja na avstrijskem Štajerskem, Morpurgi - v tej obliki se je ohranilo njihovo ime - so se na tržaškem območju naselili konec 18. stoletja. Med njimi naj zlasti omenimo Carla Marca, strica donatorja, ki je leta 1854 najprej ustanovil banko Mondolfo in Morpurgo, kasneje pa banko Fano in Morpurgo, in navezal trgovinske stike s številnimi svetovnimi silami, od česar je imela Avstro-ogrska monarhija precejšnje koristi. Za svoje podjetniške in diplomatske veščine je med letoma 1861 in 1872 prejel številna odlikovanja iz Tunizije, Italije, Francije, Španije in Avstrije, ki ga je imenovala za barona. O njegovi radodarnosti pričajo zapuščine in donacije: Mestni muzej Morpurgo je otipljiv in prestižen dokaz te velikodušnosti.

PALAČA

Na križišču ulic Imbriana 5 in Mazzini 42 se dviguje palača Morpurgo, veličastna stavba, zgrajena leta 1875 po načrtih Giovannija Berlama, enega najuglednejših in najbolj iskanih arhitektov tistega časa. Pročelja štirinadstropne stavbe so razčlenjena s preprostimi pravokotnimi navpičnimi reliefnimi bloki in delilnimi zidci, razgibanost pa jim dodajajo štirje balkoni, ki so širši na glavni fasadi nad vhodom z ulice Imbriani. Stanovanje v drugem nadstropju, v katerem so od leta 1878 prebivali Giacomo in Francesca Morpurgo s hčerko Matilde in sinom Mariom, meri približno 600 kvadratnih metrov. Sprejemne sobane so nanizane vzdolž glavnega pročelja, zasebni prostori ležijo ob

stranski fasadi, kuhinja in pomožni prostori pa so umaknjeni v notranjost palače in dobivajo svetlobo skozi svetlobni jašek in skozi okna, odprta proti velikemu notranjemu dvorišču.

Stanovanje ima dva vhoda, glavnega (ki se uporablja še danes) za gospodarje in njihove goste ter stranskega, namenjenega dostavi in služinčadi, ki je skrit na koncu hodnika, do katerega pridemo, če prečkamo dvorišče.

OGLED MUZEJA

Že v samem atriju, okrašenem z lesenim kasetiranim stropom v orientalskem slogu in obeleženem s portretom Maria Morpurga, nas pričaka čudovit primerek meščanske rezidence buržoazije s konca 19. stoletja. Notranjost palače je razkošna, posamezni prostori, opremljeni z izvirnim pohištvom, pa vsak zase odražajo različne zgodovinske sloge, izbrane v skladu z estetskimi zapovedmi posameznih obdobij. Stanovanje je razdeljeno na prostore, v katerih so sprejemali goste,

z glasbeno sobo, jedilnico in saloni, med katerimi po dovršenosti in izvirnosti zlasti izstopata ženski salon in kadilnica, imenovana *fumoir*, na bivalne prostore s spalnicami, pisarno in knjižnico, ter na prostore za služinčad s spalnicami, kuhinjo in shrambo. Kot je bilo v navadi med aristokracijo, so vsi prostori med seboj prehodni. Iz atrija so goste najprej odvedli v glavni salon, ki je bil največji in najbolj razkošno opremljen, iz njega pa so lahko, ne da bi se vrnili na hodnik, vstopali iz ene v drugo sobano.

Vsak prostor je opremljen v različnem slogu in barvi: slogu imperija v kombinaciji z rdečo barvo sledi toskanski renesančni slog, obogaten z elementi novega rokokoja v rjavih odtenkih, romantika v počrnjenem (eboniziranem lesu), slog Louisa Philippeja, ki prekipeva v rdeči barvi in zlatu, pa beneški settecento z lakiranim pohištvom in nežnimi sinjemodrimi odtenki, in primerki neoklasičnega Boullovega pohištva s črnimi in zlatimi odtenki, popestrenimi z živahnimi rdečimi intarzijami. Elegantni kamini in lončene peči so poskrbele za

intimno in učinkovito ogrevanje prostorov. Stene so okrašene z družinskimi portreti in približno šestdesetimi slikami in risbami italijanske, francoske in avstrijske šole poznega 18. stoletja, med katerimi so slikarji Antonio Zona, Domenico Morelli, Girolamo Induno, Luigi Nono, Emma Ciardi, Tito Agujari, Charles Daubigny, Paul Baudry, Johann Ranftl in Bernardo Fiedler. V vitrinah v jedilnicah sta razstavljeni dva dragocena jedilna servisa iz francoskega porcelana Pillivuyt z vgraviranim monogramom družine Morpurgo. Veliko število stolov, razporejenih okoli visoke mize v sredini sobane, je očiten znak, da so v teh sobanah radi in pogosto sprejemali številne goste. Znano je, da so Morpurgi še posebej radi organizirali glasbena srečanja in kulturne večere na temo branja poezije in razpravljanja o določenih znanstvenih temah, manjkalo pa ni niti priložnosti za predstavitve novih pridobitev, ki so postopoma bogatile zasebne umetniške zbirke. V domovanju Morpurgov je svoje mesto našlo tudi gledališče, saj so uredili majhen oder, na katerem so se gostitelji in njihovi prijatelji preizkušali v igranju komedij. Poleg razstavljenih predmetov je del zapuščine tudi zanimiva in obsežna zbirka francoskih in japonskih grafik ter kitajskega porcelana (slednji je bil razstavljen v Mestnem muzeju orientalske umetnosti v ulici San Sebastiano, 1) in italijanske fajanse (razstavljena je v Mestnem muzeju Sartorio, Largo Papa Giovanni XXIII, 1).

